

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет природничих наук

Кафедра ___ географії і природознавства _____

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ

Освітня програма _ **Географія та організація простору
територіальних громад**

Спеціальність _____ **106 Географія**

Галузь знань _____ **10 Природничі науки**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №5 від “23” січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Соціальна географія
Освітня програма	Географія та організація простору територіальних громад
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	106 Географія
Галузь знань	10 Природничі науки
Освітній рівень	(бакалавр)
Статус дисципліни	(основна)
Курс / семестр	Другий/ Четвертий
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – XII год. Практичні заняття – XVIII год. Самостійна робота – LX год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/2822

2.Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Соціальна географія самостійна, сформована наука (одна з чотирьох основних складових суспільної географії¹), яка активно розвивається, досліджує актуальні соціальні проблеми людства на глобальному, регіональному та локальному рівнях. Дисципліна „Соціальна географія” впроваджена у навчальні плани в усіх закладах географічного профілю України.

Мета - викладання навчальної дисципліни є висвітлення основ соціальної географії, її становлення та розвитку в світі та в Україні, враховуючи її новий статус світоглядної дисципліни, яка одночасно має і значну практичну спрямованість.

Цілі:

- 1) ознайомити студентів з теоретико-методологічними основами соціальної географії – об’єктно-предметною областю, змістом, структурою, функціями, місцем у системі географічних наук, зв’язками з іншими науками тощо;
- 2) розглянути основні поняття, терміни і категорії соціальної географії, тобто її понятійно-термінологічний апарат;
- 3) висвітлити історичні особливості розвитку соціальної географії в світі та Україні;
- 4) дати теоретичні знання та сформувати практичні навички щодо розуміння

та дослідження територіальних відмінностей соціального розвитку як окремих соціальних груп, так і всього населення;

5) сформулювати уявлення про основні традиційні та новітні соціальногеографічні галузі і напрями;

6) розглянути теоретико-методологічні особливості новітніх соціальногеографічних галузей – географії релігій (сакральної географії), медичної географії, географії культури, географії соціальних негараздів, географії способу життя, географії споживання, гендерної географії, феміністичної географії та ін.;

7) показати можливості нового статусу соціальної географії як науки, яка спроможна внести вагомий вклад у вирішення глобальних проблем сучасної цивілізації.

Компетентності

К І. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесі

ЗК01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК06. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.

СК07. Знання і використання специфічних для геопросторового планування і географічної регіоналістики теорій, парадигм, концепцій та принципів.

Програмні результати навчання

ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.

ПР03. Пояснювати особливості організації географічного простору.

ПР07. Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад ландшафтної оболонки та її складових.

ПР09. Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

ПР16. Готувати і представляти аналітичні матеріали на засадах принципів сталого регіонального розвитку, що стосуються планування, організації та реалізації управлінських рішень у конструюванні просторів міських та сільських територіальних громад..

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Теоретико-методологічні основи соціальної географії	Розуміти об'єкт і предмет дослідження. Структура соціальної географії та її місце серед географічних наук Функції та завдання соціальної географії Поняттєво-термінологічний апарат соціальної географії	Тести та питання.

2.	Становлення і розвиток соціальної географії як науки.	Розглянути передумови виникнення соціальної географії. Розвиток вітчизняної соціальної географії. Сучасні напрями розвитку соціальної географії в світі.	Тести та питання.
3.	Концепції соціальної географії.	Розглянути значення поняття простору в житті людини і соціуму, його еволюція. Географічний та соціальний простір, просторова організація суспільства. Концепція соціогеосистем. Концепція соціально-географічного процесу.	Тести та питання.
4.	Методика соціально-географічних досліджень.	Розглянути методологічні підходи у соціально-географічних дослідженнях. Кількісні та якісні методи соціально-географічних досліджень. Новітні методи просторового аналізу соціально-географічних Процесів.	Тести та питання.
5.	Географія соціально-демографічного розвитку.	Розуміти основні поняття географії соціально-демографічного розвитку. Концепції соціально-демографічного розвитку. Чинники соціально-демографічного розвитку та демографічна політика.	Тести та питання.
6.	Географія праці та міграційної поведінки населення.	Розуміти предмет та основні поняття географії праці. Концепції та моделі ринку праці. Основні поняття міграції населення. Концепції та моделі міграційної поведінки населення	Тести та питання.

4. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система контролю знань здійснюється через: поточний контроль – 100 балів;
---	--

5. Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Поточний контроль	100
Лекція	10
Практичні заняття	90

Методи оцінювання у вигляді таблиці

Вид навчальної роботи	Поточний контроль									
	Лекції 1-6	Семинарські заняття 1	Семинарські заняття 2	Семинарські заняття 3	Семинарські заняття 4	Семинарські заняття 5	Семинарські заняття 6	Семинарські заняття 7	Семинарські заняття 8	Семинарські заняття 9
Кількість балів	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10

Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	2	0	2	0	2	0	2		2		0	0	0	0	0			10
Семинарські з-тя	0	1	0	1	0	1	0	1	0	10	0	10	10	10	10			90
Всього за тиж-нь	2	1	2	1	2	1	2	1	2	10	0	10	1	10	10	0		100

Поточний контроль

Методи поточного контролю:

- Усний контроль (в ході опитування, бесіди, доповіді, повідомлення на задану тему та ін.);
- Письмовий контроль (виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді);
- Комбінований контроль;
- Тестовий контроль;
- Презентації

Заохочувальні бали

1. Підготовка публікації до друку та/або виступу на конференції за тематикою дисципліни (до 5 балів)

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Тексти лекцій Питання до тем Тести із тем	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/2828
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальна географія: Підручник / за ред. Л. Немець та К. Мезенцева. – Київ: Видавництво «Фенікс», 2019. – 304 с. 2. Мезенцева Н.І. Гендер і географія в Україні. / Н. Мезенцева, О. Кривець: Монографія. – К.: Ніка-Центр, 2013. – 194 с. 3. Немець Л.М., Сегіда К.Ю., Гусева Н.В. Основи соціальної географії: Навчальний посібник. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 234 с.	
Додаткова література:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Влах М. Р. Теорія і методологія географічної науки : навч. посібн. для самостійної роботи студентів / М. Р. Влах, Л. І. Котик. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2017. — 120 с 2. Гудзеляк І. Географія населення: Навчальний посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 232 с. 3. Немець Л. М. Про завдання соціальної географії в дослідженні соціального розвитку регіонів України / Л. М. Немець // Український географічний журнал. – 2004. – № 2 (45). – С. 8–12. 4. Немець Л. Теоретико-методологічні аспекти сучасної соціальної географії / Л. Немець // «Часопис соціально-економічної географії»: Міжрегіон. зб. наук. праць. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2006. – Вип. 1. – С. 45–55. 5. Шаблій О. Суспільна географія : у 2-х кн. / О. Шаблій. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. — Кн. 1. — 814 с.; Кн. 2. — 706 с. 6. Шаблій О.І. Суспільна географія : теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. – Львів, 2001.	

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра географії та природознавства, вул. Галицька, 201, м. Івано-Франківськ, 76008, кабінет 205, +380964512097,
---------	---

	сайт: https://kgip.pnu.edu.ua/?_gl=1*10u23c1*_ga*MTM2NTQyODU1Mi4xNjEwMzg5NTUz*_ga_B6J5G9CVS8*MTcwNzEyNzg3Ny4xOTkuMC4xNzA3MTI3ODc3LjAuMC4w
Викладач	електронна адреса kgp@pnu.edu.ua Доц. Закутинська І.І.
Контактна інформація викладача	Електронна адреса: irina.zakutynska@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/02/Наказ-№627_27.09.2018.pdf.</p> <p>У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана</p>
--------------------------	--

	<p>повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.</p> <p>В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/02/Кодекс.FR12.pdf</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Ліквідація академічної заборгованості, перескладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Univ-ersytetu-Im.-Vasylia-Stefanyka.pdf</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	До дати проведення останнього семінарського заняття пройти тестування з усіх пропущених контролів і виконати індивідуальне завдання
Невідповідна поведінка під час заняття	
Додаткові бали	
Неформальна освіта	Можливість зарахування. Рекомендовані платформи: Prometheus

Викладач _____ **І.І. Закутинська**